

geheel 34 gevallen van luetische aortitis beschreven, en daaronder 2 met een groot aneurysma der buikaorta, respectievelijk bij een stoker van 42, en een politie-agent van 40 jaar. Beide zijn gescheurd, het eerste met doorbraak in de buikholté, het andere met doorbraak in de linker borstholte. De bijgevoegde afbeeldingen zijn bijna copiën van het geval van RIJTMA (op bldz. 62 en 94 der dissertatie). De wijze, waarop het luetisch proces in de aorta begint en zich daarin uitbreidt, verklaart de betrekkelijke zeldzaamheid der aneurysmata in het abdominale gedeelte van dat vat.

Bij den politie-agent is wellicht een zware mishandeling, waarbij vooral de rug het ontgelden moest, 8½ jaar vóór zijn dood, van invloed geweest op de ontwikkeling van het aneurysma. Voor het overige verwijs ik naar de dissertatie zelf.

Utrecht, 24 April 1921.

R. DE JOSSELIN DE JONG.

VERSLAG VAN DE GENEESKUNDIGE COMMISSIE VOOR HULP AAN DE WEENSCHEN ZIEKENHUIZEN.

Onze commissie is weliswaar bijeengebracht door het hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, maar zij heeft van dit hoofdbestuur zóó weinig steun en medewerking ondervonden 1), dat zij zich niet meer kan beschouwen als een commissie der Maatschappij. Zij acht zich een commissie van de Nederlandsche geneeskundigen.

Zij heeft met de zeer gewaardeerde hulp van den heer V. VAN ITALIE, apotheker te Amsterdam, dien zij dadelijk aan zich verbond, getracht, zooveel als mogelijk was, hulp te verleen en voor den nood der Weensche ziekenhuizen; zij voelde zich hiertoe aangespoord door den brief, dien prof. WENCKEBACH aan het hoofdbestuur gericht had en waarin hij een sprekend beroep deed op zijn oud-collega's in het vaderland.

Bijeengekomen op 8 December 1919 hebben wij reeds dadelijk met den „Weihnachtszug“ van 15 December d. a. v. 8 kisten geneesmiddelen kunnen medegeven, dank zij een gift van f 4000.—, welke ons door de bemiddeling van ons medelid DIJKGRAAF geschonken werd door het Centraal Comité tot hulpverlening aan de noodlijdende kinderen te Weenen, dank zij ook de medewerking van verscheidene groothandelaren, die ons de geneesmiddelen ten deele tegen zeer verminderden prijs afstonden. Wij hebben ons toen gehaast, in dit *Tijdschrift* een oproep aan de Nederlandsche geneeskundigen te plaatsen. Ongeveer gelijktijdig met dezen verscheen in het *Pharmaceutisch Weekblad* een oproep namens het hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, dat, minder angstvallig voor een schending der „neutraliteit“ en zich meer latende leiden door het menschlievende doel, de Nederlandsche pharmaceuten warm aanspoorde aan onze commissie geldelijken steun te verleen en. Kort daarop hebben wij nog tot alle Nederlandsche geneeskundigen een circulaire gericht, welke — en hiertoe heeft zich de steun van het hoofdbestuur onzer Maatschappij beperkt — op papier en in enveloppen, door onze commissie bekostigd, op het bureau der Maatschappij geadresseerd en verzonden zijn. Wij hebben ook de studenten der med. faculteit om steun gevraagd, en evenzoo de besturen der grootere ziekenhuizen in Nederland. Ten slotte hebben wij, en dit al zeer spoedig na het begin van onze werkzaamheid,

1) Wij verwijzen naar de correspondentie met het hoofdbestuur, gepubliceerd in dit *Tijdschrift*, 1920, II, bldz. 473—481 en den pennestrijd tusschen den voorzitter en den secretaris der Maatschappij aldaar op bldz. 937—939 en 1040—1042. Wij hebben gemeend daaraan niet te moeten deelnemen, maar willen hier slechts vermelden, dat wij niettegenstaande de zoo stellige uitspraak van SIKKEL ons nog niets herinneren van zijn beweerde mededeeling omtrent de redenen, waarom onze commissie door hem zoo laat bijeengeroepen werd, en dat wij tegenover den steun en den goeden raad, welke hij volgens zijn mededeeling (bldz. 481) zou gegeven hebben, minder enthousiast en minder geloovig staan dan hijzelf.

aan alle daarvoor in aanmerking komende groothandelaren in geneesmiddelen, verbandmiddelen enz., het verzoek gericht, ons bij onzen arbeid zooveel mogelijk tegemoet te komen, door hun waren zoo goedkoop mogelijk verkrijgbaar te stellen.

Wij hebben van al de genoemde groepen veel en velerlei steun ondervonden, die ons tot groote dankbaarheid stemmen.

Omtrent de giften van de Nederlandsche geneeskundigen hebben wij eenmaal in dit *Tijdschrift* (1920, I bldz. 263) verantwoording gedaan, maar wij moesten hiervan toen verder afzien, omdat de redactie tegen een nadere opsomming van al de ingekomen giften wegens de vereischte, groote plaatsruimte bezwaar maakte. Wij kunnen daarom hier slechts vermelden, dat ook daarna ons nog vele giften van collega's en van studenten in de geneeskunde toegezonden zijn, welke door den secretaris-penningmeester onzer commissie nauwkeurig zijn genoteerd, en dat al deze notities, nauwkeurig gerangschikt, voor alle gevers bij hem ter inzage liggen.

Ook de Nederlandsche apothekers droegen blijkbaar gaarne het hunne bij: menigeen hunner gaf een bijdrage in geld, verscheidenen gaven geneesmiddelen (of verbandmiddelen) in natura, sommigen zelfs in zeer belangrijke hoeveelheid.

En naast deze allen nog een afdeeling van het Groene Kruis, en eenige particulieren, o. a. een dochtertje van een collega, dat voor ons doel een verloting in het klein op touw had gezet.

Dank zij hun aller mildheid mochten wij zoo in het geheel f 14812.23¹/₂ (met rente) verzamelen, door welke som wij in staat gesteld werden te koopen, wat noodig was. En meer dan dit. Want stipten wij boven reeds met een enkel woord aan, dat vele groothandelaren, door ons aangezocht, hun waren tegen, soms zéér, verminderten prijs voor het liefdadig doel afstonden, met groote dankbaarheid kunnen wij vermelden, dat de navolgende groothandelaren en fabrieken gratis te onzer beschikking stelden groote hoeveelheden geneesmiddelen, verbandmiddelen, voedingsmiddelen (als cacao, aardappelmeel enz.), artikelen voor sanitair gebruik enz. enz. : Rubberfabriek "Holland" te Velsen, N. V. v/h G. A. MAINI te Amsterdam, Gebrs. MERENS te Haarlem, UTERMÖHLEN & Co., te Amsterdam, Kon. Nederl. Cacaofabriek te Helmond, Kon. Cacaofabriek c. J. VAN HOUTEN en Zn, te Weesp, s. HOORNSTRA te Amsterdam, Firma SCHOLTEN te Groningen, Amsterdamsche Chininefabriek te Amsterdam, Firma VERWEIJ te Tiel, Stearinekaarsenfabriek te Gouda, Maatschappij tot Exploitatie van Zeepfabrieken te Utrecht, Arnhemsche Wattenfabriek te Arnhem, SPRUYT, HILLEN & Co., te Arnhem, Chemische fabriek te Katwijk, dr. J. BLOMBERG te 's-Gravenhage. Het is niet mogelijk al hun schitterende giften op te noemen, maar om een denkbeeld te geven van wat wij op deze wijze naar Weenen konden zenden, noemen wij er slechts enkele, te weten : 30000 spenen, 100 windringen, 200 K. G. VON BRUNS'sche watten, 200 K. G. cacaopoe-der, 100 K. G. cacaoboter, 1 baal aardappelmeel, 1 baal suiker, 80000 chinineta-bletten, 4 kisten glycerine, 25 kisten harde zeep, 5 K. G. theobromine, maar behalve deze nog vele meer.

Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat wij in voortdurend contact bleven met prof. WENCKEBACH te Weenen, om te vernemen, wat noodig en wat hoognoodig was. Eerst kregen wij een lange verlanglijst van geneesmiddelen, toen een lange lijst van begeerde verplegingsmiddelen en verbandmiddelen, daarna een lijst van agentiën en artikelen ten dienste van de laboratoria en het geneeskundig onderwijs. Wij hebben steeds kunnen zenden, wat gevraagd werd, en in zóó groote hoeveelheden, dat wij mochten meenen, dat zij er daarginds langen tijd genoeg aan zouden hebben.

Voor de verdeeling der genees-, verplegings- en verbandmiddelen werden in Weenen drie onderling samenwerkende artscommissies gevormd en wel een voor de groote openbare zieken huizen, een voor de „private"- en een voor de kinder-ziekenhuizen en voor de verdeeling van de agentiën en stoffen ten dienste van de laboratoria en het geneeskundig onderwijs heeft de Medische Faculteit van de Weensche Hoogeschool de heeren prof. WENCKEBACH, prof. H. H. MEIJER, den pharmacoloog, en prof. SCHAFFER, den histoloog, aangewezen. Onnoodig te zeggen, dat WENCKEBACH daarginds de ziel was van alle arbeidzaamheid.

En of de geboden hulp gewaardeerd werd? „Gij kunt u niet voorstellen — zoo schreef prof. WENCKEBACH eenmaal — hoe dankbaar de geheele „Aerzteschaft” hier is voor de daadkrachtige en hartelijke hulp der Nederlandsche geneeskundigen; ik krijg heel wat complimenten over de Nederlandsche collegae te hooren”.

En later: „De (bovengenoemde) commissiën zijn verrukt over wat door uwe commissie gezonden werd en zullen *met* hun dank ook een compleet verslag over de verdeeling indienen”.

En de bovengenoemde professoren zonden ons namens alle geneeskundige universiteits-instituten, die door ons geholpen waren, een schrijven van warmen dank.

Alles is, telkens in vele kisten, balen en pakken, met de Roode Kruis-treinen naar Weenen verzonden en wel in 6 zendingen, resp. 15 December 1919, 16 Januari 1920, 17 Februari 1920, 12 Maart 1920, 18 Mei 1920, 12 Nov. 1920, en ten slotte werd om onnoodige transportkosten te vermijden en om — daartoe in staat gesteld door de welwillende medewerking van de departementen voor buitenlandsche zaken in Duitschland en Oostenrijk — dure „Zuschlag”- en valuta-omrekeningen te ontgaan, een groote partij, nl. 7 kisten, chemicaliën bij GEHE en Co. te Dresden gekocht en vandaar in de eerste dagen van December jl. linea recta naar Weenen geëxpedieerd.

Wij mogen herhalen, dat wij alles, wat verlangd werd, in ruime hoeveelheid naar Weenen hebben kunnen zenden, en wel dermate, dat wij ten slotte nog f 3836.81 overhielden. Wij hadden dit voor levensmiddelen ten bate der zieken kunnen besteden, maar terecht merkte prof. WENCKEBACH op, dat dit slechts één druppel zou vormen in de groote zee. En toen wij hoorden, hoe groot de nood was van de bibliotheek der „Gesellschaft der Aerzte”, de geneeskundige bibliotheek van Weenen, die door den bijkans ongelooftijk lagen stand der kronen al geruimen tijd niet meer bijgehouden kon worden, en hier nu door de laatstgenoemde som meer afdoende hulp verleend kon worden ten bate van den wetenschappelijken arbeid der Weener school en dus ook van de patiënten, hebben wij gemeend op WENCKEBACH's voorstel, om het geld daarvoor beschikbaar te stellen (in Amsterdam gedeponeerd), te moeten ingaan.

Tot alles, hierboven kort vermeld, zijn wij in staat gesteld door de vele milde gevers, in dit verslag aangeduid. Zij hebben onze taak tot een dankbare gemaakt, waarvoor wij ook onzerzijds hun ten slotte hartelijk dankzeggen.

C. F. A. KOCH, (voorzitter).

G. A. CHARBON.

P. C. DIJKGRAAF.

A. A. HIJMANS VAN DEN BERGH.

V. VAN ITALLIE.

Amsterdam, 25 April 1921. C. J. MIJNLIEFF, (secretaris-penningmeester).

DE AFDEELING ZEEUWSCH-VLAANDEREN O. DEEL.

Ingevolge de geschriften der heeren DOUSSY en BOM voel ik mij genoodzaakt het volgende mede te deelen.

1°. Dat de door mij aan DOUSSY toegekende waardigheid van keel-neus-oorheelkundige vervalt tegenover de door hem zelf (en voor mij onbekende) aangeduide vakvaardigheid van den huidarts. Zóódoende is het aantal specialistische vaardigheden gered. Overigens had mijn correspondentie tegenover DOUSSY niet de minste bijbeteekenis, dan hetgeen letterlijk werd vermeld. Het geheele verdere betoog laat ik voor wat het is, niet voor wat het schijnt, doch hiertegen te velde te trekken zou beteekenen, een zuiver persoonlijke aangelegenheid, waarvoor het *Tijdschrift* geen ruimte biedt en ook niet bieden kan.

2°. Daarom doet het mij leed, dat het den heer BOM gelukt is, in zijn stukje gelegenheid te hebben, een niet nader aan te duiden verdachtmaking mijner